

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 1308/12</i>
------------------	------------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Mirosław Szwagierczak (spr.)
	Sędziowie:	SSA Ewa Madera SSA Urszula Kocyłowska
	Protokolant	st.sekr.sądowy M. Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **21 marca 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku(...)

w P.

z udziałem zainteresowanej A. T.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia

na skutek apelacji (...)

w P.

od wyroku **Sądu Okręgowego w Przemyślu**

z dnia **19 października 2012 r.** sygn. akt **III U 1515/12**

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 1308/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 12 czerwca 2012 roku ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne A. T. za okres od kwietnia 2010 r. do września 2010 r., jako osoby pobierającej zasiłek macierzyński u płatnika składek (...) w P., przebywającej na urlopie macierzyńskim od 25.03.2010 r. do 25.08.2010 r.

Zdaniem Zakładu podstawa wymiaru zasiłku macierzyńskiego p. A. T. od 1 dnia kwartału, po upływie kwartału do którego miała przyznany dodatek specjalny za wykonywanie czynności kontrolnych, winna zostać ustalona z wyłączeniem tego dodatku specjalnego.

(...) w P. zakwestionowała tę decyzję i podniosła, że wyliczenie składek na ubezpieczenia p. A. T. jest zgodna z art. 47 w zw. z art. 41 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego oraz art. 18 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych twierdząc, że z § 1 rozp. M. Zdr. z 5 lipca 2002 r. w sprawie trybu przyznawania pracownikom (...) nie wynika, że przedmiotowy dodatek jest przyznawany do określonego terminu. Dlatego przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego powinien być uwzględniony także składnik wynagrodzenia, jakim jest dodatek specjalny.

Odpowiadając na odwołanie organ rentowy podtrzymał swoje stanowisko.

Rozpoznając sprawę Sąd Apelacyjny ustalił i rozważył, co następuje:

1. W wyniku przeprowadzonej kontroli w dniach 21 – 23 i 26 – 29 marca 2012 r. oraz 12 – 13 i 16 – 18 kwietnia 2012 r. w (...) w P. Oddział ZUS w R. ustalił, że w imiennych raportach miesięcznych ZUS RCX płatnik składek wykazał zawyżone podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe finansowane z budżetu państwa w okresie podlegania ubezpieczeniom, z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego w okresie od 1.01.2009 r. do 31.12.2011 r.

Zaskarżoną decyzją Zakład ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, wypadkowe i chorobowe oraz ubezpieczenia zdrowotne Pani A. T. za okres od kwietnia 2010 r. do września 2010 r. – podlegającej tym ubezpieczeniom jako osoba pobierająca zasiłek macierzyński u płatnika składek, tj. (...) w P..

Pani A. T. przebywała na urlopie macierzyńskim od 25.03.2010 r. do 11.08.2010 r., a od 12.08.2010 r. do 25.08.2010 r. na dodatkowym urlopie macierzyńskim. Jest pracownikiem (...) zatrudnionym na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem w wysokości: wynagrodzenie zasadnicze, dodatek za wysługę lat, premia uznaniowa, dodatek za pracę w godzinach nocnych. Ponadto pobierała dodatek specjalny – za wykonywanie czynności kontrolnych – który miała przyznany odrębnymi decyzjami na czas: 1.01.2010 – 30.03.2010 r., 26.08.2010 – 30.09.2010 r., 1.10.2010 – 31.12.2010 r.

W czasie pobierania przez p. A. T. zasiłku macierzyńskiego płatnik składek naliczył składki na ubezpieczenie emerytalno – rentowe od kwoty jej zasiłku macierzyńskiego: od kwietnia do sierpnia 2010 r. – po 1541,70 zł za miesiąc i za wrzesień 2010 r. – w wysokości 205,56 zł. W podstawie wymiaru uwzględniono dodatek specjalny z tytułu czynności kontrolnych w wysokości 25% uposażenia zasadniczego.

2. Istota sporu sprowadza się do rozstrzygnięcia zagadnienia, czy przy ustaleniu podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego Pani A. T., w okresie od 1.04.2010 r. do 25.08.2010 r., powinien być uwzględniony dodatek specjalny za wykonywanie czynności kontrolnych, przyznanej jej od 1.01.2010 r. do 31.03.2010 r.

Przy czym niekwestyjnie jest, że powyższy dodatek „nie może przysługiwać wówczas, gdy pracownik nie wykonuje czynności kontrolnych i w przypadku ubezpieczonej, która przebywała na urlopie macierzyńskim za okres tego urlopu dodatek specjalny żadną miarą nie mógł być wypłacony” (v. odwołanie – k. 3).

3. Dokonując kontroli zaskarżonego wyroku, we wskazanym przez pozwanego kierunku, należało na wstępie, czyniąc zadość obowiązkowi nałożonemu przez § 2 art. 378 kpc, stwierdzić, że odwołanie od decyzji, w której organ rentowy kwestionuje wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne osoby podlegającej tym ubezpieczeniom, jako osoba pobierająca zasiłek macierzyński, rozpoznaje w pierwszej instancji sąd okręgowy – sąd ubezpieczeń społecznych, gdyż sprawa w tym przedmiocie nie została wyjęta z zakresu jego właściwości rzeczowej (art. 477⁸ § 2 pkt 1 kpc).

Spór nie dotyczy przysługiwania lub nieprzysługiwania zasiłku macierzyńskiego lecz rozliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz zasiłków macierzyńskich przez płatnika składek: (...)

w P. (art. 2 ust. 1 p. 3, lit. c. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Stąd właściwość Sądu Okręgowego (art. 477⁽⁽⁸⁾⁾ § 1 kpc, patrz również wyrok S.A. w Rzeszowie z dnia 28.07.2010 r. sygn. III AUa 487/10 oraz wyrok S.N. z 12.03.2009 r. II UK 273/08).

4. Zgodnie z art. 18 ust. 6 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe osób pobierających zasiłek macierzyński albo zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego stanowi kwota tego zasiłku. Reguły ustalania podstawy wymiaru zasiłku chorobowego unormowane w art. 36 – 42 i art. 45 ustawy z 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t. j. Dz. U. z 2010 r. Nr 77, poz. 512 ze zm.) dotycząca również zasiłku macierzyńskiego (art. 47). Zaś zgodnie z art. 41 ust. 2 tej ustawy składników wynagrodzenia przysługujących, w myśl umowy o pracę lub innego aktu, na podstawie którego powstał stosunek pracy, tylko do określonego terminu nie uwzględnia się przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego należnego za okres po tym terminie.

Pracownikom (...)wykonującym czynności kontrolne przysługuje dodatek specjalny do wynagrodzenia – na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1263 ze zm.). Dodatek ten przyznawany jest

z dniem powierzenia obowiązków związanych z wykonywaniem czynności kontrolnych (§§ 2 i 41 rozp. Ministra Zdrowia z 5 lipca 2002 r. w sprawie trybu przyznawania pracownikom PIS wykonującym czynności kontrolne dodatku specjalnego ... (Dz. U. Nr 108, poz. 957 ze zm.) wysokości do 25% wynagrodzenia zasadniczego pracownika.

PaniA. T.dodatek taki, indywidualnymi decyzjami, przyznawał (...)w P. (v. – k. 16 – 21) na czas określony i z zastrzeżeniem, że decyzja „może być uchylona bądź zmieniona w przypadku nie wykonywania czynności kontrolnych. Uchylenie bądź zmiana decyzji nie wymaga zastosowania trybu wypowiedzenia zmieniającego”.

Zgodnie z protokołem przyjęcia wyjaśnień z dnia 18.04.2012 r. „dodatki specjalne przyznawane były pracownikom wykonującym czynności kontrolne na podstawie odrębnych decyzji przyznawanych na okres kontrolny ... w okresie przebywania na zasiłkach macierzyńskich i urlopów wychowawczych dodatek ten nie przysługuje i nie są wydawane decyzje” (v. – akta ZUS).

5. O charakterze prawnym dodatku specjalnego (przyznanego pracownikowi wykonującemu czynności kontrolne) przesądza: ściśle określony czas jego przyznania w formie indywidualnej decyzji, która jednostronnie może być zmieniona lub uchylona – w razie niewykonywania przez pracowników czynności kontrolnych, nie określenie (w umowie lub innym akcie) jego indywidualnej wysokości, a jedynie górnej granicy, brak szczegółowych warunków jego przyznania lub pozbawienia.

Te cechy zdają się przesądzać o tym, że dodatek specjalny przewidziany w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1263 ze zm.), którego wypłata uzależniona jest od indywidualnej decyzji pracodawcy, do czasu wydania decyzji przyznającej dodatek specjalny do wynagrodzenia, jest tzw. świadczeniem uznaniowym. A to oznacza, że uprzednio pracownikowi nie przysługuje żądanie jego wypłaty (roszczenia).

Stwierdzenie to ma podwójne konsekwencje:

- po pierwsze; Pani A. T. miała prawo do dodatku specjalnego li tylko do 31 marca 2010 roku. Skoro nie ma przesłanek – co wykazano wyżej – do nabycia tego dodatku od 1 kwietnia 2010 roku, to nie ma też podstaw do ekwiwalentnego uwzględniania go w podstawie wymiaru zasiłku macierzyńskiego (art. 41 ust. 1 ustawy),

- po drugie; skoro niezasadne jest uwzględnienie dodatku specjalnego w podstawie wymiaru zasiłku chorobowego/ macierzyńskiego po terminie, do którego przyznano p. A. T. też dodatek specjalny, to nie ma również – zdaniem Sądu Apelacyjnego – podstaw do uwzględnienia go przy ustaleniu wysokości zasiłku (argument z art. 41 ust. 2 ustawy).

Aby możliwe było uwzględnienie tegoż dodatku w podstawie zasiłkowej to należałoby przyjąć istnienie przesłanek prawnych (wynikających z umowy lub prawa pracy) do nabycia przez zainteresowaną prawa do zasiłku po 1.04.2010 r., a którego następnie zostałaaby pozbawiona. Do takich wniosków brak podstaw prawnych (patrz analogiczne stanowisko zawarte w wyrokach S.N. z 6.07.2005 r. – III UK 65/05, z 16.05.2006 r. – I UK 291/05, z 22.11.2006 r. – III UK 98/06, 18.04.2007 r. – I UK 312/06 czy z 2.08.2007 r. – III UK 26/07).

6. Zgodnie z art. 18 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe osób pobierających zasiłek macierzyński albo zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego stanowi kwota tego zasiłku.

Z tych wszystkich względów Sąd orzekający uznał, iż nie doszło do zarzucanego naruszenia prawa materialnego co skutkowało oddaleniem apelacji – po jej rozpoznaniu w granicach zaskarżenia - stosownie do art. 385 kpc.